

AVUSTRALYA CEZA HUKUKUNDA ÇOCUĞUN SINİRÖTESİ CİNSEL İSTİSMARI¹

Fiona DAVID*

Çeviren: Arş. Gör. Eylem BAŞ** Arş. Gör. Engin BAYRAKTAROĞLU***

Çocukların cinsel sömürden korunma hakkı gibi az sayıda konu, küresel bir destek bulmuştur. 34. maddesiyle taraf devletlere çocukların “her türlü cinsel sömürü ve istismardan” korunmasına ilişkin yükümlülük öngören 1989 Çocuk Hakları Sözleşmesi, ikisi hariç dünyadaki tüm ülkelerde imzalanmıştır. Çocuklar cinsel istismarı, çoğunlukla aile bireyleri ya da tanıdıkları herhangi bir kişi vasıtasıyla deneyimlemektedirler. Ayrıca, aile içi cinsel istismarın dışında da, çocukların cinsel hizmetlerine ilişkin uluslararası bir pazarın varlığına dair deliller de bulunmaktadır.

Gelişmiş ülkelerden (Avustralya dâhil) “turistler”in, gelişmekte olan ülkelerde çocukların cinsel hizmetlerine ilişkin arayışları bu olgunun genel yapısıdır. Bu ülkelerdeki çocuklar, fakirlik, toplumsal düzenin bozuk olması, ailenin dağılması, evsizlik ve/veya daha önceki cinsel mağduriyetler gibi nedenler dolayısıyla cinsel sömürüye karşı korunmasız olabilmektedirler. Bu koşullar, çocuklar ile girilen cinsel münasebetin evrensel olarak insan haklarının istismarı olarak kabul edildiği ve birçok ülkede suç olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Bu makale 1994 tarihli Avustralya Ceza Kanununun Değişikliğine (Çocuk Seksi Turizmi) İlişkin Kanuna ve bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren muhakemesi gerçekleştirilen davalara ilişkin bir inceleme sunmaktadır.

Adam Graycar, Müdür

Günümüzde, dünya çapında 24 ülke “çocuk seks turizmi”ni ve bağlantılı faaliyetlerini yurtdışında işlenmiş olsalar dahi bir suç olarak öngören düzenlemelere sahiptir (ECPAT (Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı) Şubat/Mart 1999, s. 3). Avustralya “çocuk seks turizmi”ne ilişkin fiilleri 1994’te suç olarak kabul etmiştir. Bu tarihten itibaren, çok sayıda olay

* Danışman, Başsavcılık

** Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Elemanı, ebas@ankara.edu.tr

*** Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Öğretim Elemanı, enginbayraktaroglu@anadolu.edu.tr

¹ “Fiona David, Child Sex Tourism, Australian Institute of Criminology, Trends & Issues in Crime & Criminal Justice, Haziran 2000, 1-6, Sayı 156” künyesini taşıyan makaleden dergi yayıncısının izni alınarak çevrilmiştir.

mahkemelere taşınmış ve bazı önemli hükümlerle sonuçlanmıştır. Bu makalede beş yıllık süreçteki söz konusu yasa ile ilgili gelişmeler incelenmekte ve yasa ile ilgili deneyimlenen sorunlar ve olumlu sonuçlar ele alınmaktadır.

Mevzuat

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS)'ne taraf olan bir devlet olarak Avustralya'nın, çocukların insan haklarına saygı duyulmasına ilişkin özel bir yükümlülüğü bulunmaktadır. Sözleşmenin 34. maddesi şunu öngörür: Taraf Devletler, çocuğu, her türlü cinsel sömürüye ve istismara karşı koruma güvencesi verir. Bu amaçla Taraf Devletler özellikle;

- Çocuğun yasadışı bir cinsel faaliyete girişmek üzere kandırılması veya zorlanmasını,
- Çocukların, fuhuş ya da diğer yasadışı cinsel faaliyette bulundurularak sömürülmesini,
- Çocukların pornografik nitelikli gösterilerde ve malzemedeki kullanılarak sömürülmesini,

önlemek amacıyla ulusal düzeyde ve ikili veya çok taraflı ilişkilerde gerekli her türlü önlemi alır.

Milletler Topluluğu Parlamentosu, Ceza Kanununa yeni bir bölüm olan "Bölüm IIIA-Çocuk Seksi Turizmi"ni ekleyerek, 1994 tarihli Ceza Kanunu değişikliğini (çocuk seksü turizmi) kabul etmiştir. Bölüm IIIA'nın başlığına karşın, bu yasa 16 yaşın altındaki çocuklarla denizaşırı olarak gerçekleştirilen cinsel fiilleri geniş bir ölçüde kapsamaktadır. Temsilciler Meclisi Üyelerinden biri 1994'te, "bu teklifin, suçta daha uygun şekilde adlandırılması (Denizaşırı Çocuk İstismarı gibi) gerektiğine" işaret etmiştir (Hall 1998, s. 95'den alıntı).

Bu yasanın üzerine inşa edildiği felsefe, bir ülkede gerçekleştirilen çocuğun cinsel istismarı ve sömürsünden öncelikle söz konusu ülkenin sorumluluğudur. Ülke dışındaki uygulamaları içeren Avustralya çocuk seksü turizmi suçları gibi kanunlar, ülkelerin bilinen failere yönelik tutum sergileyememesi veya sergilemek istememesi halinde ortaya çıkan boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Buradaki amaç, çocuk seksü failerinin, kendi ülkelerine dönme imkânı olması nedeniyle, adaletten kolay bir şekilde kaçamamalarıdır.

Bu kanunun uygulanmasına ilişkin yükümlülük için, failin, hakkında isnad edilen suçun işlendiği anda, Avustralya vatandaşı olması ya da Avustralya'da ikamet etmesi; Milletler topluluğu, eyalet ya da bölge yasalarına tabi olan bir

tüzel kişi olması; ya da faaliyetlerini esasen Avustralya’da gerçekleştiren bir tüzel kişi olması gereklidir (Ceza Kanunu, m.50AD). Bu suçların genel itibariyle ticari bir yanının bulunması gerekli değildir. Ancak, bu kanun “çocuk seks turizmi”ne yardım edenleri, bunu örgütleyenleri veya bundan yarar sağlayanları hedeflememektedir.

Özetle, bu kanun şu fiilleri suç olarak öngörmektedir:

- Avustralya dışındayken, 16 yaşından küçük bir çocukla cinsel ilişkiye girmek (Ceza Kanunu, m.50BA).
- Avustralya dışında, bir çocuğu üçüncü bir kişiyle cinsel ilişkiye girmesine teşvik etmek (Ceza Kanunu, m.50BB).
- Avustralya dışındayken, 16 yaşından küçük bir çocuğun dâhil olduğu ahlaka aykırı davranışlar gibi cinsel davranışlara katılmak (Ceza Kanunu, m.50BC).
- Avustralya’da veya dışında, yarar sağlamak amacıyla veya cesaretlendirerek, böyle bir suçu icra veya ihmal suretiyle işlemek. Örnek olarak, bir kimsenin bu tarz bir suçu işlemesine yardım edecek bir teklif sunulması veya bu suçu işleyebilmesi için Avustralya dışına seyahat etmesine yardımcı olunması verilebilir (Ceza Kanunu, m.50DA ve m.50DB).

Bu suçlar 12 yıldan 17 yıla kadar hapis cezasını gerektirir. Bu suçlara karşı aşağıdaki mazeretlerin ileri sürülmesi mümkündür:

- Failin, cinsel ilişkide veya ahlaka aykırı davranışta bulunduğu anda, çocuğun 16 yaşında veya üzerinde olduğuna inanmış olması (Ceza Kanunu, m.50CA). Bu savunmayı dikkate alan jüri, iddia edilen inancın makul olduğunu göz önünde bulundurabilir (Ceza Kanunu, m.50CD).
- Fail ile çocuğun gerçekte evli olması (Ceza Kanunu, m.50CB).

Düzenleme, tanık şayet Avustralya’da değilse ve tanığın katılımının, aşırı masraflı, zahmetli, tanıkta zarara ya da ızdıraba veya tanığın korkmuş ve sıkıntılı hale gelmesine neden olarak, onun bir tanık olarak güvenilirliğinin önemli ölçüde azalmasına yol açacağı durumlarda, video konferansa başvurulmasına imkân vermektedir (Ceza Kanunu, m.50EA).

Muhakemeye İlişkin Genel Değerlendirme

Yeni bölüm IIIA uyarınca muhakemenin ilk aşaması “çocuk seksü turizmi”nin olağan bir örneğidir. Regina aleyhine Anthony Richard Carr davasında (Hâkim Saunders’in raporlanmamış kararı, Yeni Güney Galler Bölge Mahkemesi, Ceza Yargısı, 26 Nisan 1996) sanık Filipinler’de tatil yaparken, 5 yaşlarında olduğu tahmin edilen bir çocuğun cinsel içerikli videosunu çekmiştir. Sanık, “1914 tarihli Ceza Kanunu Bölüm IIIA (MT²)” ve “Ceza Kanunu (YGG³)” uyarınca çocuklarla cinsel faaliyetlerde bulunma suçlarından birden çok kez suçlanmış ve hüküm giymiştir. Sanık 2 yılı denizaşırı ülkelerdeyken gerçekleştirdiği suçlardan olmak üzere toplamda 7 yıl hüküm giymiştir. Hâkim Saunders, Adalet Bakanı’nın tasarıyla ilgili ikinci sunuş konuşmasındaki şu yorumlarını dikkate almıştır:

Bu yasanın temel amacı, Avustralya vatandaşları ve Avustralya’da ikamet edenler tarafından, çocukların Avustralya dışında cinsel yönden istismar edilmesine karşı gerçek ve güçlü bir caydırılışı sağlamaktır. Ne yazık ki, Avustralya vatandaşlarının ve Avustralya’da ikamet edenlerin küçük bir azınlığı, bazı Asya ülkelerinde gerçekleştirilen söz konusu fiillerin başlıca failleri olarak uluslararası çapta kabul edilmektedir. Bunlar, belki de çocukların cinsel istismarına yönelik yasaların Avustralya’da olduğu gibi katı veya tutarlı şekilde uygulanmadığı yabancı ülkelerdeki çocukların savunmasızlığını istismar etmektedirler (tutanak, s.7).

Yargılamalar her zaman gelişmekte olan ülkelerdeki çocuklara karşı işlenen suçları içermemektedir. Bu yasa, denizaşırı işlenen çocukların aile içi cinsel istismarını da açık şekilde kapsamaktadır. Bilinmektedir ki, çocukların cinsel istismarı en çok çocuğun ailesinin içinde veya yakın sosyal çevresinde gerçekleşmektedir. Kraliçe aleyhine Andrew Justin Harman davasında (Hâkim Ross’un raporlanmamış kararı, Melbourne Yerel Mahkemesi, 8 Aralık 1997) sanık açık bir şekilde Birleşik Devletler’de akrabalarıyla kalırken gerçekleştirdiği cinsel suçlardan yargılanmıştır. Sanık, savcılarla işbirliği yapmış, suçlamaları kabul etmiş ve en az 12 ayı infaz edilmek üzere toplamda 2 yıl 6 ay cezai hüküm giymiştir. Çocuk seksü turizmine ilişkin yasal düzenlemeden önce, masraflı ve karmaşık bir süreç olan bu şartlardaki bir kovuşturma, sanığın Birleşik Devletler’e iadesi gerçekleşmeden mümkün olamazdı.

Bu davalar, çocuk tanıklara veya denizaşırı delillere başvurmaksızın yalnızca Avustralya’da toplanan delillere dayanarak amacına ulaşmıştır. Kraliçe aleyhine

² Milletler Topluluğu

³ Yeni Güney Galler

Jesse Spencer Pearce davasında (Hâkimler Pincus J.A., Shepherdson ve White J.J.'nin raporlanmamış kararı, Queensland Temyiz Mahkemesi, 8 Ağustos 1997), sanık, durumuyla ilgili fotoğrafların varlığı ve kendi ikrarı ile çocuk seksüel turizmi hükümleri uyarınca iki suçtan başarılı bir şekilde yargılanmıştır. Bu davada sanık Avustralya'da genç bir erkek çocuğuna cinsel saldırıya teşebbüs etmiştir. Polis, sanığın evini aramış ve sanığın yaşı 11 ila 14 arasında olan Asyalı bir kız çocuğu ile ahlaka aykırı bir fiilde bulunduğu ilişkin ve Asyalı erkek çocukların cinsel içerikli fotoğraflarını bulmuştur. Sanık, polise kız çocuğu ile olan fotoğrafların Tayland'a son zamanlarda yapılmış bir gezide çekildiğini ve kıza yaklaşık 10 Amerikan Doları ödediğini söylemiştir. Ayrıca Tayland'a gerçekleştirdiği başka bir gezide yaklaşık 5 Amerikan Doları ödediği Asyalı bir erkek çocukla ahlaka aykırı bir fiil gerçekleştirdiğini itiraf etmiştir. Polise, diğer ahlaka aykırı fotoğraflarıysa Tayland'da bir kulüpte satın aldığını ve bunları Avustralya'ya kaçak yollardan soktuğunu söylemiştir. Sanık, Avustralya dışında 16 yaşın altındaki bir kişiyle ahlaka aykırı fiillerde bulunmaktan ve söz konusu fotoğrafları bulundurmaktan dolayı Queensland yasalarına göre birden fazla fiilden suçlanmıştır. Mayıs 1997'de, sanık tüm suçlamaları kabul emiş ve 8 yıla mahkûm edilmiştir.

Pearce davasındaki başarılı yargılamayla, Holloway davasında deneyimlenen, delillerin denizaşırı şekilde araştırılması ve tanıkların Kamboçya'dan Avustralya'ya getirilmesi gerekleri gibi zorlukların karşılaştırılması mümkündür. Holloway'ın Avustralyalı bir diplomat olması, konunun medyanın dikkatini çekmesine neden olmuştur. Avustralya'da herhangi bir delile ulaşılamadığından, muhakemede çocukların yerleri tespit edilmiş ve onlar Kamboçya'dan Avustralya'ya getirilmişlerdir. Muhakemede, ilgili mahkeme salonunda, o dönemde olanaklar imkân vermediğinden video konferans deliline başvurulmamıştır. İlk duruşma sekiz günden fazla sürmüş ve çocuklar müdafî tarafından çapraz sorguya tabi tutulmuşlardır. Çocuklar, özellikle, "cinsel şöhretleri" ve önceki cinsel deneyimleri hakkında çapraz sorguya tutulmuşlardır. Bölüm IIIA'da "cinsel şöhrete" ilişkin sorular ayrıca engellenmediğinden, sorgulamanın söz konusu şekline izin verilmiştir. Sonuç olarak, müşterek hukuk halen çocuk seksüel turizmi için geçerlidir ve çocuk mağdurlar önceki cinsel geçmişleri hakkında çapraz sorguya çekilebilmektedirler.

Hâkim, çocuklardan elde edilen delilleri gözden geçirmiş ve bir suçun işlendiğine ilişkin karine olmasına rağmen bu delillerin jürinin sanığı tam anlamıyla suçlu bulmasına yetmeyeceğine karar vermiştir. Çocuklar, daha önce Avustralya Federal Polisine verdikleri beyanlarıyla çelişen deliller sunmuşlar ve daha önceden belirtilmemiş yeni husuları ileri sürmüşlerdir. Dava, delillerin

yetersizliği nedeniyle reddedilmiştir (Muntarbhorn 1998, ss. 21-22 ve ECPAT Avustralya Kasım / Aralık 1998, s. 2).

Muntarbhorn'un (1998, ss. 21-22) belirttiği üzere, adil yargılama açısından tüm sanıkların hakları korunmak zorundadır. Mevcut çelişme ilkesi, tanıkların, güvenilirliğin belirli standartlarını yerine getirmeleri ve sanık ya da onun müdafisi tarafından çapraz sorgunun konusu edilmelerini gerektirir.

Çelişme ilkesi, buna karşın, yargılama sürecinde suç mağdurlarının ve özellikle de cinsel istismara maruz kalanların çoğu için bilindiği üzere travmatiktir. Yetişkinler, yargılama sürecini çoğu zaman karmaşık, yabancılaştırıcı, saldırgan ve kişiliğe zarar verici bulmaktadırlar. Bu durumlar, neyin içinde oldukları ve bunların nedeni hakkında az bir bilgisi olan ya da hiç bilgisi olmayan çocuk tanıklar için daha da geçerlidir. Cinsel istismara uğrayan çocuk tanıklar, bu deneyimi tümüyle yabancı olanların, kendilerine çok az bir destek, mahremiyet veya esneklik sunan bir topluluğun önünde tekrar anlatmaları gerekli olabileceğinden, mahkeme tarafından tekrar mağdur edilmeleri açısından oldukça savunmasızdırlar (bkz. Cook vd. 1999).

Cinsel istismara uğramış olan çocuk tanıkların, karşılığında cezalandırılmayı, yıldırılmayı ve gizlilik arzusunu içeren bir takım sebeplerden dolayı, iddialarını geri çekmelerinin olası olduğunu gösteren husular kayıtlara geçmiştir. Benzer şekilde, cinsel istismara uğrayan çocuk tanıklar, istismar hakkında tutarsız bilgiler verebilirler. Yine, bu tutarsızlığın sebepleri, karmaşık ve çeşitlidir; kafa karışıklığı ya da hafızadaki eksikliklerden kaynaklanabilir (Freckelton 1997, ss. 247-83). Aynı zamanda çocuk tanıklar, hayal gücüne kapılmaya ve mübalağaya yatkın, güvenilmez ve yalancı tanıklar olarak algılanabilirler (İnsan Hakları ve Fırsat Eşitliği Komisyonu (HREOC) ve Avustralya Hukuk Reformu Komisyonu (ALRC) 1997, s. 37).

Açıktır ki, cinsel saldırı davalarındaki çocuk tanıklarla ilgili zorluklar, çocuk seksüel turizmi mevzuatına dayanan muhakemelerle sınırlı değildir. HREOC ve ALRC, bütün bir dava sürecinde, çocukların ihtiyaçları doğrultusunda daha duyarlı olunmasına ilişkin önemli değişikliklerin yapılmasını tavsiye etmiştir. Bunlar:

- Çocuk tanıklarla görüşme yapmak üzere sağlık çalışanlarını da içeren uzman ekiplerin ve polis ve avukatların yanında bulunan danışmanların kullanılması,
- Çocuk tanıkların yararına kullanılacak kapalı televizyon sisteminin ve çocukların mahkemede fiilen bulunmalarını engelleyecek imkânların sunulması,

- Duruşma günleri belirlenirken, mahkemelerin, çocuk tanıkların dâhil olduğu konulara öncelik vermesi,
- Çocukların da yetkinliğe haiz tanıklar olarak kabul edilmesi ve hâkimlerin, jüri tarafından çocuk tanıkların güvenilmez bir tanık sınıfı olduğuna ilişkin itirazları yasaklaması,
- Çocuk tanıkların, yaşlarına uygun bir dilin kullanılması; bir literatürün ve bekleme odalarının sağlanması,
- Mahkemelere, çocukların sorulan soruyu anlayamadığına kanaat getirdikleri veya çocuğun konuşmasının anlaşılmasının güç olduğu durumlarda, bu çocuklar tarafından ileri sürülen delilleri tahlil etmek üzere “çocuk tercümanlarının” kullanılması imkânı verilmesi,
- Çocuk tanıkların, avukatlar tarafından, rahatsız edilmelerini ve sindirilmelerini engellemek üzere gerekli esasların geliştirilmesidir (HREOC ve ALRC 1997, ss. 38-43).

Bu tavsiyelerin birçoğu Batı Avustralya’da yerine getirilmiştir fakat diğer yargılama bölgelerindeyse henüz uygulanmamaktadır. Bu tavsiyelerin uygulanması, çocuk seksüel turizmi mevzuatını da içeren tüm ceza muhakemeleri aşamalarında, çocuk tanıklar için dikkate değer faydalar sağlamaktadır.

Çocuk seksüel turizmi mevzuatı altında yapılan dördüncü başarılı uygulama ise, mevzuatın sınırlarını test etmiştir. Harry Ernst Rupper (Victoria yerel mahkemesinin raporlanmamış kararı, 19 Ağustos 1998), Gana’da yetişkinlere gönderdiği ve onları çocuklarla cinsel ilişkide bulunmaya teşvik ettiği, bir takım cinsel içerikli mektuplar nedeniyle suçlanmıştır. 55 yaşındaki Rupert, Avustralya dışında 16 yaşından küçük çocuklarla ilişkiyi teşvik ettiği 3 fiilden suçlu bulunmuştur. Bu mektuplar, Gana’lı yetişkinleri, 4 ila 10 yaşları arasındaki kız çocuklarını, yetişkinlerle cinsel münasebete girmek üzere eğitmeye teşvik etmekteydi. Hâkim, Rupert’in iyi hali nedeniyle 500 Amerikan Doları kefalet belirleyerek, 6 aylık hapis cezasını ertelemiştir. Bu, mevzuat kapsamında verilen en hafif cezadır. Hâkim bu hükmünde, “Parlamento’nun, Avustralya’da yaşayan bir kimsenin, bir başka ülkede yaşayan kimseler arasındaki cinsel davranışları teşvik etmeyi yasaklamayı amaçladığına ilişkin şüpheleri” olduğunu belirtmiştir. Bu yorum mevzuatın amacı dışına çıkmış gibi görünmektedir. Adalet Bakanı, tasarı ile ilgili ikinci sunumunda şuna işaret etmiştir:

Tasarı aynı zamanda, çocuk seksüel turizmini örgütleyen ve bundan çıkar sağlayan kimselerin fiillerine odaklanmıştır. Avustralya’dan yönetilmesi veya

Avustralya'yla ilişkili bağlantısı olması kaydıyla, bu kişiler, yabancı çocukların istismarına iştirak etmekle suçlandırılabilirler... (vurgulanmıştır, Hall 1998, s. 90'dan alıntı).

Ruppert'le ilgili kararda, sanığın Avustralyalı olmasının, ilişkili bağlantıyı gösterdiği, öne sürülebilir. Bu, onun, çocuklarla cinsel ilişkiye girmek için teşvik ettiği kimselerin Avustralyalı ya da Ganalı olmasıyla ilgili değildir. Her iki durumda da sanık, çocukların denizaşırı cinsel istismarını teşvik etmiştir.

Bu güne kadar, çocuk seks turları organize edenler hakkında başarılı bir muhakeme gerçekleştirilmemiştir. Söz konusu muhakemelerden biri Raymond John Jones (Melbourne Sulh Ceza Mahkemesi'nin raporlanmamış kararı, 11 Mayıs 1998) vakasıdır. Bu vakada sanık, Melbourne'daki bir gazeteye, Filipinlerdeki bir iş için yatırımcılar aradığına ilişkin ilan vermiştir. Tanık, ilanı cevaplamış ve sanığın bahsettiği işe yatırımında bulunma olanağını görüşmüştür. Sanık, tanığa, Filipinli kadın ve çocukların çeşitli çıplaklık derecelerine sahip fotoğraflarından oluşan bir albüm göstermiştir. Sanık, tanığın kadın ve kız çocuklarıyla cinsel ilişki amacıyla buluşmalarını organize edebileceğini söylemiş ve 15 yaşındaki bir kız çocuğuyla nasıl cinsel ilişkide bulunulacağını tarif etmiştir. Tanık, söz konusu hususları polise bildirmiştir. Avustralya Federal Polisi bir soruşturma başlatmış ve sanığı tutuklamıştır. Ama sanık, yeterli delil olmaması nedeniyle serbest bırakılmıştır.

Rupper ve Jones vakaları, çocuk seks turizmi "organizatörlerinin", örgütlü ticari girişimler olmaktan ziyade, kârın ikincil bir güdü olarak yer aldığı ve kendileri ile benzer cinsel ilgi alanlarına sahip diğer kimseleri arayan bireyler olduğunu göstermektedir. Bu, 1995 tarihli Ulusal Suçlar Otoritesi Parlamento Karma Komitesi'nin aşağıda verilen bulgularıyla uyumludur:

Çocuklara yönelik cinsel saldırıların çoğu, tam anlamıyla pedofili kavramıyla nitelendirilemeyen ve örgütlü veya şebekeleşmiş herhangi bir şekilde faaliyet göstermeyen akrabaları veya komşuları tarafından gerçekleştirilmektedir... Organize pedofili gruplarının, büyüklükleri, amaçları, yapıları, yöntemleri, ömrü vb. bakımından, geleneksel anlamda "örgütlü suç" grupları olarak düşünülen yapılarla benzerlik gösterdiğine ilişkin herhangi bir delile rastlanmadığı belirtilmelidir... Avustralyalı pedofililer tarafından, onlara çekici geldiği bilinen denizaşırı destinasyonlara düzenlenen veya tanıtılan mevcut turların bulunduğuna ilişkin herhangi bir delil bulunmamaktadır. Ancak, pedofiller arasındaki resmi olmayan bağlantılar, bazı turistlerin denizaşırı ülkelere pedofili suçlarını işlemek üzere gitmesine yardımcı olabilmektedir (Hall 1998, ss. 95-96'dan alıntılanmıştır).

Buna karşın, yakın tarihli Steel davası nispeten doğru bir yargılamadır. Aralık 1998’de, Bruce Clyde Steel, Newcastle’da 6,5 yıldan fazla olmamak üzere cezalandırılmıştır. Steel, Yeni Güney Galler’de ve Hindistan’da 1976’dan 1997’ye kadar 15 kez çocuk istismarında bulunduğunu ikrar etmiştir. Steel, gerçekleştirdiği bu fiillerle ilgili detaylı itirafını yazıya dökmüş ve polise teslim olmuştur.

En güncel olanıysa, sanığın, Avustralya dışında bir çocukla cinsel ilişkiye girmekten ve Avustralya dışındayken 16 yaşın altındaki çocuklar üzerinde ahlaka aykırı fiillerde bulunmaktan suçlandığı Lee (Perth Bölge Mahkemesi, 28 Mayıs 1999) kararıdır. Lee, en az 6 yılı infaz edilmek koşuluyla, 12 yıl hapis cezasıyla cezalandırılmıştır. ECPAT Avustralya’ya göre bu hüküm, dünyanın herhangi bir yerinde, sınırötesi çocuk seksu suçları açısından verilmiş en ağır cezadır (ECPAT Avustralya Mayıs/Haziran 1999, s. 1).

İlk tutuklama, Lee’nin Kamboçya’da, çocuklarla cinsel faaliyetlere girdiği fotoğrafları da göstermek suretiyle, gerçekleştirdiği fiilleri çalışma arkadaşlarına övünerek anlatmasını takiben yapılmıştır. Avustralya Federal Polisi’nin Kamboçya’daki çocukların yerlerini belirlemede başarısız olması nedeniyle, bu fotoğraflar delillerin önemli bir kısmını oluşturmuştur. Fotoğraflarda Lee’nin yüzü görünmemekte ancak parmaklarının ve bacaklarının bir bölümü görünmektedir. Adli tıpçılar bilirkişi görüşü vermek üzere mahkemeye çağırılmış ve fotoğraflardaki parmaklar ile Lee’nin parmakizlerini eşleştirmişlerdir. ECPAT Avustralya, Lee davasının “dikkate değer ve eşsiz” olduğuna işaret etmiştir:

[Bu], çocuk seksu turizmi yargılamasında adli delile dayanan ilk davadır. Bu aynı zamanda, çocuk seksu turizmine dâhil olan Avustralyalıların yargılanması için, otoritelerin yetkilerinin kapsamını göstermektedir... Son olarak bu davanın başarısı, Lee’nin müstehcen fotoğrafları göstermesinin ardından “çalışma arkadaşının” polise gitmesi gibi durumlarda toplum eğitiminin önemini göstermektedir.

Sonuç

Çocuk seksu turizmi mevzuatının, çocuklarla denizaşırı cinsel ilişki kurmaya karar veren Avustralyalılar üzerinde gerçekten caydırıcı bir etkisi olup olmadığı bilinmemektedir. Bunun nedeni, bu bireylerin faaliyetlerinde mevcut yasalardan dolayı daha dikkatli davranmaları olabilir. Buna karşın, çocuk seksu turizmi mevzuatının başarısı, Avustralya hukukunun daha önceden ulaşamadığı çocuklara karşı denizaşırı gerçekleştirilen cinsel suçlara yönelik yapılan bazı başarılı yargılamalar yoluyla gösterilmektedir. Bu mevzuat, beklendiği üzere “kâğıttan kaplan” olmaktan ziyade, Avustralyalılar tarafından işlenmiş denizaşırı suçlar

için bir dizi önemli mahkûmiyetle sonuçlanmıştır. Bu yargılamaları çevreleyen medya ilgisi yalnızca, kamuoyunda, çocuk seksü turizminin Avustralyalı otoriteler tarafından kabul edilmeyeceğine ilişkin bir farkındalığı ortaya çıkartabilmiştir. Özellikle, iki vaka, üçüncü bir kişinin, sanığın suç teşkil eden fiilini öğrenmesini takiben polise şikâyetinde bulunması sonucu dava konusu edilmiştir.

Çocuk seksü turizmi mevzuatı uyarınca muhakemenin gerçekleştirilmesi için uygulamada sınırlamalar bulunmaktadır. Bunlar:

- Tanıkların yerlerinin belirlenmesinde ortaya çıkan maliyetler ve zorluklar ile soruşturma ve kovuşturma sürecinde tercümanların kullanılması gerekliliğini içeren, denizaşırından delillerin toplanmasıyla ilgili güçlükler,
- Özellikle cinsel istismara ve sömürüye maruz kalan çocuk tanıklarla ilgilenme noktasında karşılaşılan güçlüklerdir.

Holloway davası ayrıca, çocuk seksü turizmi muhakemelerinde tanıkların “cinsel şöretleri” ve cinsel geçmişleri hakkında sorgulanabildikleri uygunsuz durumları da göstermektedir. Bu durum Federal mevzuatın, Eyalet ve Bölge mevzuatlarına uygun hale getirilmesine kadar devam edecektir.

Çocuk seksü turizmi mevzuatının başarısının karşısındaki en önemli engelin, cinsel suçların çocuk mağdurlar (veya aileleri) tarafından bildirilme düzeylerinin düşüklüğü olduğu açıktır. Çocukların cinsel suçları bildirmemelerinde, suçun hassas ve zorlayıcı yapısı, fail tarafından yapılan baskı, suçlamaları destekleyecek tanık eksikliği, cezalandırılma korkusu ve mağdurların; bu bildirim kendilerine, ailelerine ve belki de faile yönelik sonuçları hakkındaki korkusunu içeren pek çok neden bulunmaktadır (Gallagher, Hickey ve Ash 1997, s. 3).

Gelişmekte olan ülkelerde, bu faktörler, yoksulluk (cinsel hizmetlerin sunulması yoluyla ekonomik anlamda yaşamını sürdürebilme ihtiyacını içeren), temel altyapı eksikliği ve/veya ceza adaleti sistemindeki şeffaflık eksikliğinden kaynaklanabilmektedir. Bu şartlar altında, çocuk hakları, çocukların korunması ve cinsel ilişki ve cinsellikle ilgili daha geleneksel eğitim stratejilerinin yanı sıra, gelişmekte olan ülkelere ekonomik ve teknik yardımın sağlanması suçların engellenmesi stratejisinin geçerli bir bileşenidir.

Not: Bu makalenin yazılmasından bu yana, Victoria Bölge Makemesi 31 Mayıs 2000’de bir davayı sonuçlandırmıştır. Sanık, Ceza Kanunu (Çocuk Seksi Turizmi) uyarınca 3,5 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır.

Teşekkür

Yazar, bu çalışmadaki yardımları için Anna Grant'a teşekkür etmektedir.

KAYNAKÇA

Çocuk Hakları Sözleşmesi, A/RES/44/25.

Cook B., David F. ve Grant A. 1999, "Victim's Needs, Victim's Rights: Policies and Programs for Victims of Crime in Australia", Research and Public Policy Series, sayı 19, Australian Institute of Criminology, Canberra, 1999.

Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı (ECPAT) Avustralya Kasım/Aralık 1998, ECPAT Australia Bulletin, sayı 50, End Child Prostitution, Pornography and Trafficking, Collingwood.

—Şubat/Mart 1999, ECPAT Australia Bulletin, sayı 51.

—Mayıs/Haziran 1999, ECPAT Australia Bulletin, sayı 52.

Freckelton, I. 1997, "Child Sexual Abuse Accommodation Evidence: The Travails of Counterintuitive Evidence in Australia and New Zealand", Behavioural Sciences and the Law, cilt 15, sayı 3, ss. 247-83.

Gallagher, P., Hickey, J. ve Ash, D. 1997, Child Sexual Assault. An Analysis of Matters Determined in the District Court of New South Wales During 1994, Judicial Commission of New South Wales, Sydney.

Hall C. 1998, "The Legal and Political Dimensions of Sex Tourism: The Case of Australia's Child Sex Tourism Legislation" in Oppermann, M. (ed.), Sex Tourism and Prostitution: Aspects of Leisure, Recreation and Work, Cognisant Communication Corporation, ss. 87- 96.

İnsan Hakları ve Fırsat Eşitliği Komisyonu (HREOC) ve Avustralya Hukuk Reformu Komisyonu (ALRC), A Matter of Priority: Children and the Legal Process, Canberra, 1997.

Muntarhorn V. 1998, Extraterritorial Criminal Laws Against Commercial Child Sexual Exploitation, UNICEF.

Parliamentary Joint Committee of the National Crime Authority 1995, Organised Criminal Paedophile Activity, A Report by the Parliamentary Joint Committee of the National Crime Authority, Parliament of the Commonwealth of Australia, Canberra, 1995.

The Queen ve John Arthur Lee (Hüküm), Transcript of Proceedings at Perth on Friday 28 May 1999 (910 / 1998), District Court of Western Australia.

İlgili Yayınlar

- Cook, B., David, F. ve Grant, A. 1999, "Victims' Needs, Victims' Rights", Research and Public Policy Series, sayı 19, Australian Institute of Criminology, Canberra.
- David, F., Grant, A. ve Grabosky, P.N. 1997, "Child Pornography in the Digital Age", Transnational Organized Crime, cilt 3, sayı 4, ss. 171-88.
- David, F. 2000, "Human Smuggling and Trafficking: an Overview of the Response at the Federal Level", Research and Public Policy Series, sayı 24, Australian Institute of Criminology, Canberra.